

Motion till riksdagen 2019/20:2798

av **Julia Kronlid och Linda Lindberg (båda SD)**

Ekonomisk trygghet för barn och familj

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut.....	2
1 Motivering	2
2 Besök hos mödravården	3
3 Graviditetspenning	3
4 Bidrag till förstfödorskör	4
5 En generös och flexibel föräldraförsäkring	4
5.1 Stoppa kvotering i föräldraförsäkringen	4
5.2 Ökad flexibilitet för familjen och barnets bästa i fokus	4
5.3 En stärkt föräldraförsäkring	5
5.4 Snabbhetspremie	5
5.5 Öka antalet dubbeldagar	5
5.6 Utökad sorgepeng	5
6 Barnomsorgspeng även för omsorg om egna barn	6
7 Bostadsbidrag för familjer	6
8 Underhållsbidrag och underhållsstöd	7
9 Adoptionsbidrag	7

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att båda föräldrarna ska ha lagstadgad rätt att närvara vid besök hos mödravården under hela graviditeten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny form av tillfällig föräldrapenning vid mödravårdsbesök för båda föräldrarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om graviditetspenning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bidrag till förstföderskor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kvotering i föräldraförsäkringen och återge makten till familjerna och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibel föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett höjt tak i föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utökad tidsram för skyddande av sjukpenninggrundande inkomst och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet dubbeldagar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnomsorgspong för omsorg om egna barn och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka bostadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om underhållsbidrag och underhållsstöd och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka underhållsstödet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad sorgepeng och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja adoptionsbidraget och tillkännager detta för regeringen.

1 Motivering

Familjen med sin omhändertagande, kulturförmedlande och fostrande roll är samhällets viktigaste och mest grundläggande gemenskap. Starka och trygga familjer är en nödvändig förutsättning för harmoniska samhällsförhållanden. Politikens uppgift är att stötta familjerna utan att inkräkta på deras handlingsfrihet, men också att skapa starka skyddsnät och rycka ut till barnens stöd i de fall då föräldrarna sviker sitt ansvar eller då familjen av någon orsak faller sönder. Utgångspunkten för Sverigedemokraternas

familjepolitik är att barnens bästa skall beaktas i alla situationer inom familjepolitikens område.

2 Besök hos mödravården

När graviditeten är bekräftad kan det vara en omtumlande tid, med vetskap om att man är en blivande förälder. För kvinnan kan fysiska känningar av graviditeten komma tidigt medan det kan vara svårare för mannen att ta till sig det väntande barnet. Besök hos mödravården kan hjälpa föräldrarna med viktig information om fostrets utveckling, den gravida kvinnans hälsa och vara en förberedelse för föräldrskapet. Enligt lagen är det ingen självklarhet att båda föräldrarna ska beviljas ledighet med ersättning för besök hos mödravården. För mammorna regleras detta i vissa fall i kollektivavtal, medan papporna får hoppas på en förstående chef. Då fadern inte har någon lagstadgad rätt att närvara eller uppbära ersättning för detta, kan situationer uppstå då fadern tvingas avstå. Detta anser vi är fel.

Båda föräldrarna bör ha en lagstadgad rätt att besöka mödravården så snart graviditeten är ett faktum och mödravårdbesök inleds, alldeles oavsett eventuella komplikationer med graviditeten. Ofta är ultraljuden, som kan ske tidigt i graviditeten runt v. 12–13 och rutinultraljudet något senare runt v. 16, viktiga händelser för båda föräldrarna och det kan vara först då graviditeten och det väntande barnet känns verkligt. Det kan även förekomma tråkiga besked vid dessa undersökningar och då är det en självklarhet att båda föräldrarna ska ges möjlighet att vara med.

Båda föräldrarna bör även ha möjlighet att ansöka om en ny form av tillfällig föräldrapenning för besök hos mödravården. De ordinarie föräldrapenningdagarna ska inte behöva användas till detta innan de 60 dagar före beräknad förlossning som båda föräldrarna numera har rätt att ta ut föräldrapeng för.

3 Graviditetspenning

Det bör, särskilt under den sista tiden i graviditeten, finnas förutsättningar för lugn och harmoni, för mamman såväl som för barnet i livmodern. För kvinnor som på grund av ett ansträngande yrke upplever besvär finns idag möjlighet till graviditetspenning. Denna kan erhållas från och med den 60:e dagen innan beräknad födsel. Trots detta nekas idag många denna avlastning, med följd att de tvingas fortsätta arbeta heltid. Detta trots höggraviditet och inte sällan med fysiskt påfrestande arbetsuppgifter. Att behöva arbeta och utföra arbetsuppgifter man inte klarar av leder till ökad oro och stress. Detta är negativt för både mamman och barnet. Det bör således bli enklare att beviljas ersättning från och med den 60:e dagen innan beräknad förlossning. Regeringen bör även utreda möjligheten att införa ett antal graviditetsdagar som alla gravida kvinnor kan ha rätt att ansöka om de 30 sista dagarna innan beräknad förlossning, oavsett behov i förhållande till sitt arbete eller inte.

4 Bidrag till förstföderskor

Som ett familjevänligt parti vill vi införa ett nytt bidrag till förstföderskor. Syftet är ett engångsstöd som utgår till förstföderskor för att kunna täcka en del av de engångskostnader som uppstår i samband med en nyfödd. Givetvis är det viktigt att varje familj så långt det är möjligt skapar ekonomiska förutsättningar för familjebildning. Varje familj bör dock ges möjlighet att införskaffa ett grundläggande utbud av saker som är nödvändiga för att skapa förutsättningar för en trygg start för barnet och familjen. Bilbarnstol och barnvagn är exempel på saker där säkerheten för barnet är en viktig aspekt.

5 En generös och flexibel föräldraförsäkring

5.1 Stoppa kvotering i föräldraförsäkringen

Föräldraförsäkringen är den nyblivna eller växande familjens garanti för ekonomisk stabilitet under barnens första omsorgskrävande år. Sverigedemokraternas utgångspunkt är att barnens bästa ska stå i centrum och att varje barns behov är unikt. Varje familj är unik och hur föräldrapenningen fördelas mellan vårdnadshavarna bör bestämmas av föräldrarna som är vårdnadshavare till barnet. Sådant behöver inte regleras politiskt. Därför bör all kvotering av föräldraförsäkringen avskaffas. Förtroendet till föräldrarna att fullt ut bestämma hur föräldraförsäkringen ska disponeras bör ej inskränkas.

En annan viktig aspekt i diskussionen kring kvoterad föräldraförsäkring är att alla inte har möjlighet att vara hemma en längre tid med sina barn. Det kan vara svårt för både egenföretagare och studenter att nyttja de dagar de inte kan föra över till sin partner. Resultatet kan för barnet vara en ofrivilligt förkortad första tid hemma. Barn som kanske ännu inte är redo för förskolan kan då ändå tvingas in i barnomsorgen i förtid.

5.2 Ökad flexibilitet för familjen och barnets bästa i fokus

Sverigedemokraterna vill så långt som möjligt underlätta familjers livspussel så länge barnens bästa står i fokus. Då det vid överlåtande av föräldrapenning kan röra mycket små barn bör utgångspunkten vara att de föräldrar som är vårdnadshavare och har en stadigvarande relation till barnet i fråga i första hand ska vara dem som fördelar föräldradagarna sinsemellan. Om en vårdnadshavare avser att avstå dagar, ska dessa dagar i första hand erbjudas den andra vårdnadshavaren. I de fall den vårdnadshavare som erbjudits dagar tackar nej ska det vara upp till den första vårdnadshavaren att överlåta dagar till sambo. I de fall det bara finns en vårdnadshavare bör fortsatt vårdnadshavaren själv avgöra om dagar ska överlåtas till en sambo. Vidare bör även möjligheten att överlåta föräldrapenning till mor- och farföräldrar utredas. Detta skulle kunna underlätta för många familjer, i synnerhet ensamstående.

5.3 En stärkt föräldraförsäkring

Med barn tillkommer av naturliga skäl ekonomiska behov som man tidigare inte haft. Dessa ökade utgifter, samt det faktum att föräldraförsäkringen inte motsvarar en hel inkomst, gör att det många gånger finns en ekonomisk tröskel för dem som planerar att skaffa barn. En sådan tröskel är fullt naturlig och det är inte heller Sverigedemokraternas ambition att helt avskaffa denna. Emellertid är det önskvärt att den ekonomiska oron inför beslutet att bilda familj hålls på ett minimum. Barnen är varje samhälles framtid och att underlätta för människor att ta steget att bilda familj menar vi är en viktig del av välfärdens uppgifter. Därför bör föräldrapenningen stärkas. Även den övre gränsen i föräldrapenningen bör utökas då nuvarande inkomsttak kan utgöra en barriär för personer med högre inkomster att vara föräldralediga i samma mån som andra. Detta kan i sin tur leda till en ojämn fördelning av föräldradagar. Detta är en bättre metod för att uppnå jämställdhet och stärka ekonomin för den som är föräldraledig framför tvingande kvotering.

5.4 Snabbhetspremie

Blir en förälder gravid igen innan det att senaste barnet är högst 1 år och 9 månader gammalt, så skyddas idag den sjukpenninggrundande inkomsten, SGI, för båda föräldrarna. Denna förmån kallas för snabbhetspremie, och institutet säkrar nivån på föräldrapenning för de föräldrar som inom tidsramen blir gravida igen. Tidsramen bör dock anses för kort och att resultatet kan bli att föräldrar väljer att ta ut få föräldradagar första året då regelverket säger att minst fem dagars ersättning (arbete eller föräldrapenning) måste tas ut efter det att barnet fyllt ett år för att den sjukpenninggrundande inkomsten ska skyddas. Sverigedemokraterna har en rad förslag för att stärka familjesituationen för familjer med barn upp till tre år för att de i en större utsträckning ska kunna välja hur omsorgen om barnen ska se ut, och hur just deras unika vardag bäst utformas utifrån sina behov. Den sjukpenninggrundande inkomsten bör skyddas i de fall då ny graviditet bekräftas innan det senaste barnet fyllt tre år. Vi menar också att dagens regelverk kring uttag av föräldrapenning behöver ses över så att flexibiliteten för den enskilde ökar. De regler som stadgar när och hur föräldrapenningen får tas ut bör ändras för att tillgodose detta.

5.5 Öka antalet dubbeldagar

Ibland kan det vara betydelsefullt för föräldrarna att kunna ta ut föräldradagar samtidigt för att hjälpas åt, vilket i synnerhet kan vara viktigt när barnet eller barnen är sjuka eller om det uppstår komplikationer hos mamman. Därför bör antalet dubbeldagar, de dagar där båda vårdnadshavarna kan använda föräldraledigheten samtidigt, utökas. I stället för nuvarande gräns på max 30 dagar, höjs taket till 60 dagar. Allt för att ge mer frihet till familjen att anpassa stödet efter sina behov.

5.6 Utökad sorgepeng

För en förälder är något av det värsta som kan hända att ens eget barn avlider och smärtan och sorgearbetet kan för många vara outhärdligt. Under denna sorgetid är det viktigt att det finns trygga förutsättningar för att kunna ta den tid som behövs för att

bearbeta sorgen. Således bör den tillfälliga föräldrapenningen som föräldrar till ett barn under 18 år som avlider utvidgas till 22 dagar per förälder och barn.

6 Barnomsorgspeng även för omsorg om egna barn

Sverigedemokraterna värnar valfriheten för varje familj och vi vill skapa förutsättningar för varje familj att välja det omsorgsalternativ som passar bäst för barnets och familjens unika behov. Den 1 juli 2009 infördes en barnomsorgspeng, ett kommunalt bidrag, som ska följa med barnen oavsett vilken verksamhet föräldrarna väljer. Kommunerna blir skyldiga att godkänna förskolor, fritidshem och alternativa former av pedagogisk omsorg i enskild regi. Utbetalning av barnomsorgspeng borde dock kunna ske till föräldrar som själva vill ansvara för omsorgen om sina egna barn. Det bör vara en självklarhet att familjer ska kunna ges möjlighet att välja den omsorg som passar dem bäst, och däribland kunna välja att stanna hemma med barnet längre än vad föräldrapenningen räcker till. Barnomsorgspengen ska kunna beviljas till föräldrar med barn i åldern 1–3 år, som själva vill ansvara för omsorgen om sina egna barn i hemmet. För att det ska vara ekonomiskt möjligt bör summan sättas i paritet med vad en plats i den kommunala barnomsorgen skulle kostat. För att erbjuda familjen så stor flexibilitet som möjligt bör regeringen även utreda möjligheten att denna barnomsorgspeng ska kunna överlåtas till nära anhöriga såsom mor- och farföräldrar utan krav på att det bedrivs pedagogisk omsorg i egen regi.

7 Bostadsbidrag för familjer

Bostadsbidraget är en viktig extra trygghet för barnfamiljer med låga inkomster. Idag lever i sammanhanget en alltför stor del barn i ekonomiskt utsatta familjer. Detta kan för barnen innebära flera negativa konsekvenser. Exempelvis är det vanligare för barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer att mobbas. Det påverkar även barnens möjlighet till fritidsaktiviteter samt kan leda till sämre resultat senare i skollåldern. Det bör vara en självklarhet att barnfattigdom inte ska finnas i Sverige. Bostadsbidraget är ett av de viktigaste instrumenten som idag finns för att komma tillrätta med fattigdom då bidraget riktas särskilt till dem som har det svårast. För att stärka de mest behövande barnfamiljerna bör bostadsbidraget stärkas.

Ett annat problem kopplat till bostadsbidraget är att familjer, trots att de uppgivit korrekt information vid ansökningstillfället, plötsligt kan bli återbetalningsskyldiga om inkomsten efterhand förändras. I vissa fall kan detta leda till att ett större belopp plötsligt ska återbetalas trots att privatekonomin redan är ansträngd. Riksrevisionen har gjort en granskning kring problemen i rapporten Återkrav av bostadsbidrag – lätt att göra fel (RiR 2018:4). Där framkommer bland annat att Försäkringskassan saknar tillräckliga förutsättningar för löpande kontroller och rimlighetsbedömning av den bidragsgrundande inkomsten. Riksrevisionen bedömer att det saknas förutsättningar för att komma till rätta med problematiken inom ramen för nuvarande regelverk för bostadsbidrag. Enligt rapporten har problemet med återkrav varit känt sedan slutet av 1990-talet utan att det har genomförts några effektiva åtgärder vad gäller vare sig regelverket eller regeltillämpningen. Regeringen har nu tillsatt en utredning som ser

över bostadsbidraget, bland annat genom att föreslå åtgärder för att begränsa risk för skuldsättning inom bostadsbidrag. Det är angeläget att regeringen skyndsamt tar vara på utredningens resultat.

8 Underhållsbidrag och underhållsstöd

Utgångspunkten bör vara att föräldrar som har ekonomisk möjlighet betalar underhållsbidrag utan att staten och Försäkringskassan går in som mellanhand och betalar ut underhållsstöd. Samtidigt måste barnets bästa garanteras, genom att barnet eller barnen i fråga inte drabbas på grund av att den bidragsskyldiga föräldern ej betalar. Underhållsstödet är oftast betydligt lägre än det underhållsbidrag som borde betalats, vilket utgör ett skäl för konflikt mellan föräldrarna. För att minska skillnaden och göra stödet mer förutsägbart och anpassat efter verkligheten vad gäller inkomster och utgifter bör underhållsstödet stärkas.

Regeringen bör även se över hur systemet kan utformas så att de nödvändiga höjningarna som görs på grund av inflationen inte kommer med mer än ett års mellanrum, utan indexeras och kopplas till inflation och följer prisutvecklingen på årsbasis.

En utredning hur de olika instrumenten kan nå en bättre samstämmighet har tillsatts. Regeringen bör skyndsamt ta vara på utredningens resultat och återkomma till riksdagen med förslag om detta. Vidare bör det utredas vilka konsekvenser som bör åläggas föräldrar som underlåter att betala underhållsbidrag eller underhållsstöd.

9 Adoptionsbidrag

Att adoptera är en fantastisk möjlighet att bli förälder, bilda familj och välkomna en ny medlem till familjen. Adoptioner regleras i lagar och konventioner och varje steg utgår ifrån barnets bästa. Processen är ofta lång och kan vara mellan två och fyra år, ibland ännu längre. Att kontroll och säkerhet kring adoptioner är hög är positivt men för de blivande föräldrarna kan den långa processen vara tärande. Den totala kostnaden vid en adoption kan variera markant beroende på vilket land man väljer. Det adoptionsbidrag som idag kan sökas vid Försäkringskassan höjdes för något år sedan, men bidraget bör följa kostnadsutvecklingen. Därav önskar vi höja adoptionsbidraget.

Julia Kronlid (SD)

Linda Lindberg (SD)